כרמלית נאה פורחת בסלעים ובגלי אבנים (ינואר 2015)

כתב: **אבי שמידע**

תקציר: כרמלית נאה היא צמח עדין חד-שנתי בעל פריחה סגולה שופעת הצובע את גלי האבנים והסלעים בגולן, בכרמל ובגליל בחודשי ינואר-פברואר. צורת הפרח דמוי "צלב ההוספיטלרים" להם מנזר מפורסם בכרמל ומכאן שם הצמח בעברית.

==========

כרמלית נאה *Ricotia lunaria* הינה צמח עשבוני חד-שנתי בעל פריחה ורודה שופעת המשתרג בדרך כלל בין גלי אבנים. כל חלקי הצמח קרחים לחלוטין והעלים מחולקים לאונות עגולות, גובהו 15-40 ס"מ. הפרח גדול וצבעו לילך עמוק, אורך הצינור 9 מ"מ וקוטר אוגן הכותרת 20 מ"מ. הפרח בנוי צינור ארוך וארבע עלי כותרת פרושים לרווחה, מידותיו ; הטרף של עלה הכותרת דמוי לב הפוך, מתרחב בקצהו ומפורץ בראשו. ארבעת עלי הכותרת יוצרים צורה של צלב אופייני בעל ראשים מורחבים, סמל המאפיין את מנזר ארבעת עלי הכותרת מפורצים בראשם ויוצרים צורת לב כאשר אוגן הפרח דומה ל"צלב מלטה", סמלם של אבירי מלטה בני מסדר ההוספיטלרים שיש להם מנזר מפורסם בסטלה-מאריס בכרמל, מכאן נגזר שם הסוג בעברית. הפרי – תרמיל שאורכו 3-5 ס"מ, צורתו אליפסה רחבה, הוא פחוס מאד מצידיו ודק כעלה, משולשל לרוב כלפי מטה.. הזרעים רקועים, מספרם 5-8.

ה**כרמלית** נפוצה למדי בחורש פתוח בגליל, בכרמל ובגולן במדרונות סלעיים ושולט במיוחד על גבי גלי אבנים.

פרחים של כרמלית נאה. צילם: אורי

רוזנברג ©

צמחי כרמלית נאה בגל אבנים. צילם:
גדי פולק ©

הכרמלית היא בין פרחי האביב הראשונים, כתמי פריחה עזים שלה, שולטים בגלי אבני בזלת וגיר ובין טרשים בגליל העליון ובגולן. פריחה מוקדמת שופעת היוצרת כתמי צבע עזים אופיינית לצמחי משפחת המצליבים כדוגמת **חרדל**, **צנון** ו**כרמלית**. הצבע העז מושך את המאביקים אך גם טורפים למיניהם האוכלים את הצמח. כהתאמה לכך מכילים צמחי המצליבים חומרי הגנה כימיים (שמני חרדל חריפים) המגינים עליהם מאכילה על ידי חרקים וצאן. בסוג 8 מינים, כולם גדלים במזרח הים-התיכון, אך בארץ, המין **כרמלית נאה** יחיד בסוגו.

משטח פריחה של כרמלית נאה. צילם:
אבנר אברהם ©

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 כרמלית נאה פורחת בסלעים ובגלי אבנים (ינואר 2015), "פורחים

עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

https://www.kalanit.org.il/ricotia-lunaria-01-2015

==========